

SĂ DESCHIDEM OCHII

Mărunțirile interne — dintre care unele n'ar fi fost poate bagate în seamă nici într-o epocă de calm internațional — ne uorbesc dela o vreme cu totul atenționare. Evenimentele externe au început să se deseneze tot mai precis, trebuie să ne dea serios de gândit: primejdia dinspre Răsărit, e mai aproape poate ca oricând!

Un examen superficial al faptelor, ar dovedi pare-se contrariul: Pactul dela Locarno înfăptuiește neștirbit, iar preferențele din Rusia, (grave compromisiuri de ordin ideologic, monopolul voșcei ca salvare a bugetului, înscăunarea moderatelor în conducere), ar însemna începutul unei grăbnice lichidări a regimului. Compromisiurile interne erau necesare, absolut necesare, pentru menținerea regimului sovietic, iar mavercele din ultimul timp, dovedesc o radicală schimbare de tactică, în prima fază, când se sorocia cu exacitate revoluția mondială, bolșevicii mențineau ofensiva — într-o formă ori altă — pe toate fronturile în a doua fază, au găsit nimerit să mute centrul de gravitate din Europa în Asia. Speculând cu abilitate sentimentele naționale și nemulțumirile popoarelor din Extremul orient, au năzuit să înalțe și să împingă lațul cotropitor, dela periferie spre centrul teneinic cărușat.

Patria și idealul național

— În concepția timpurilor de azi —

În timpul luptelor pentru întregirea neamului, am trăit zile grele, dar mari și înalțătoare din punct de vedere sufleteș. Credeam că ziua biruinței ne va aduce odată cu laurii victoriei și triumful desăvârșit al moralei, însă ne-am înșelat. Fumul celor 800 mii de jertfe nu a curățit decât puțin atmosfera României de cri, pe când cerul României întregite, a rămas acoperit de aceiași nouri negri.

Războiul groasnic ce a fost, a zdruncinat din temelie mai toate societățile, a transformat idealurile și a răsturnat valorile. Inevitabilă criza materială ce a urmat, a făcut ca totul să se judece prin prizma „banului”, „idealului”, „sentimentului”, „sufletului”, sunt astăzi, pentru foarte mulți, lucruri răsuflăte, iar „patria” nu-i decât locul unde-și „învațese” atacerii. Ca „nu sunt vremurile sub cămașa omului, ci bietul om sub vremea” — o idee originie, după cum de-așenei, nimeni nu se opune ca „la vremuri noi să fie moravuri noi”. Noi însă ne-am prea întrecut cu gluma și prea ne-am grăbit să scoberim povărnicișul acesta moral. Sinter un stat încă tânăr și deacea nu ne putem compara cu țările apuse. Acelea au o bază solidă culturală, o tradiție politică, și ceea ce mai ales nu lipsește nouă, o unitate sufletească. Le dansule oriând se vor putea găsi elementele conștiente care să conducă, prin strălucirile viciilor politice, barca statului și a neamului lor. Cu totul altfel stau însă lucrurile la noi. Vitregia soțiilor ne-a împedecat să avem aceeași desvoltare istorică ca Apusul. Pe când acolo toate energiile erau de mult îndreptate către un fel cultural, noi de abia am putut să ne pregătim pentru idealul național.

Prin foc și sânge „am redobândit și ceea ce am avut pierdut”. Ne-răbdători nu așteptăm decât liniștea ca să începem refacerea și consolidarea sufletească, când „tempora” am fost țărâți la adănc. Nu era cine să ne sfătuiască și să ne oprească dela acest pas. Eroii dela Alaraști, Alărăștești și Oituz, domneau somnului dela porțile Moldovei. Cei câțiva supraviețuitori, simțindu-se niște întârziși într-o vreme ce nu mai era a lor, se retrăceau și rezemau și-așteptau încă sfârșitul, mulțimea însă se prevalăsea în neantul moralității, cântând diabolicul „după noi, potopul”. Ca să se fi zăgăzuit acest potop dintr-o dată, era prea greu. Ar fi trebuit să intervină și „opinia publică”, dar aceasta, la noi, e aproape inexistentă. Și apoi cât de mult reacționează ea când e vorba de o idee mare, s'a văzut cu ocazia unei probleme vitale pusă de tinerime în ultimul timp și care a găsit, relativ, puțini sprințieri statornici. Ca au fost mai mulți și ca sunt încă, nu mă îndoes, dar, vedeți așa-i românul „greu o până se apucă de un lucru, că de lăsat, îl lasă el repede”.

Starea aceasta critică dădăste înăea. Să nu ne facem iluzii. Clădirea măreață a României de astăzi, ridicată cu atâtea suferințe, are temelii tot pe nisip. Regenerarea trebuie să vie încăpărat. Idealul național politic și-a avut generația lui. E cea a realizării idealului sufleteș și a unității culturale, trebuie s'o creem de acum.

Generația veche a avut ca de-veză: Ardealul, Basarabia și Bucovina; celei noi să-i încredințăm țara toată.

Pentru Dumnezeu și pentru patrie

Fiecare om e stăpânit de o mare dragoste de familia lui, de locul în care și-a petrecut copilăria și tineretea, de țara lui, de limba în care s'a deprins să cugete, de cântecele țării lui și de toate cele ce i-au atins inima. Acest sentiment e așa de adânc, încât nu pierde decât odată cu omul.

Dragostea de familie, mai ales de urmașii tăi, e așa de puternică, încât nu te sperii de nici o muncă, nici chiar de moarte. Deasupra acestui sentiment se ridică altul și mai puternic, dragostea de patrie, cămintă omul îi jertfește asemenea munca și viața.

Dar precum, ca să-ți întărești familia, nu e destul să te jertfești tu mai într-un moment mai greu, tot așa și pentru patrie nu e destul numai să-ți dai viața în război, ci trebuie s'o iei mai de departe prin muncă și să continui munca și după război dacă nu vrei să fi invins în propria țară prin munca sistematică a străinilor, muncă ce se strecoară pe cale economică și culturală. Acesta e un adevăr absolut, ce și adevărul fizic că apa ocupă tot ce e supt nivelul ei dacă nu i-se opune zăgazuri.

Stăpânit instinctiv de acest adevăr și impresionat, încă de pe când eram elev în liceu, de valoarea dicționarului lui Larousse, m'am hotărât ca, îndată ce voi fi în stare, să fac și eu unul asemenea pentru patria mea. Această și fericiată pentru mine n'a sosit decât după ce trecusem de 31 de ani, când, după o lungă absență din țară, stabilindu-mă undeva în sfârșit, mi-am zis că bogatul care și-a clădit palatul: „Veselește-te, suflete!” și m'am apucat de munca dragă. Deosebirea e că bogatul a murit când a fost încă tânăr, iar eu n'am murit când n'am văzut înconjurat de cărțile necesare într-o oadaie din strada Sălăvăștii 7 din Buzau, ei am avut parte să termin dicționarul în zece ani (cât asediul Troit). Atunci, în Decembrie 1913, am scris din Iași, unde mă mutasem, o scrisoare personală domnului Iacob Negruzzi, prezidentul ori secretarul Academiei, spunându-i că-i pun la dispoziție dicționarul general al limbii românești. Am primit îndată un răspuns oficial înscris de un funcționar al Academiei că „Academia n'are fonduri pentru aceasta și că cel mai bine ar fi să mă duc la ministerul școalelor”.

M'am dus și la minister, care prin Casa Școalelor (fîind administrator defunctul Mihail Popescu), s'a adresat domnului Ion Nădejde ca să judece dicționarul. D-sa a dat răspunsul tocnai după un an că „e o lucrare de foarte mare valoare a cărei tipărire n'ar trebui să întârzie prea mult”, iar după ce mi-am trecut un an, la 18 Iunie 1916, primii răscuși ca „m-s fonduri”!

Nu m'am descurajat ci m'am apucat să revizuiască dicționarul și l-am îmbunătățit foarte mult, iar când a izbucnit războiul și am plecat și eu de acasă, ajunsesem cu revizuirea la cuvântul POST. După război, văzând că timpul tot trece, iar speranțele de tipărire tot nu este, am continuat cu furie revizuirea și îmbunătățirea încât vreo patru ani și chiar și azi adaug ori schimb.

În 1918, prinzându-l la Iași pe domnul Iacob Negruzzi, care candida la senat, după ce iam dat votul ca coreligionar politic, am încercat să-l fac să se intereseze de dicționar. Dar în zadar!

După aceste nesuccese, am încercat pe la marile edituri (Scrisul Românesc, Cartea Românească, Viața Românească, Cultura Națională, Socec ș. a. multe). Dar tot în zadar! „Scrisul” are în editură dicționarul lui Șăineanu, „Cartea” are contract cu d-l Căndrea-Hecht (care va termina curând dicționarul d-sale), „Cultura” și „Socec” mi-au obiectat că costă prea mult. Numai „Viața” mi-a dat serioasă la mână că, dacă-i dau 300.000 de lei, mai pune și la restul până la un milion și-mi tipărește dicționarul.

În acest stadiu sunt acum și umbli după subscrierilor, dintre care am găsit unii din Iași, Galați și n alte orașe. Nu e mare lucru să se găsească 300 de oameni care să dea câte 1000 de lei (sau și mai mult) și să se ajungă la 300.000. Dacă cineva din aceste citite asta ar fi micus să dea, să binevoiască a-mi scrie. Cine va subscrie, își va lua înapoi capitalul (poate și oarecare dobândă) și-și va vedea numele pe lista dela sfârșitul dicționarului (ca în dicționarul medical al doctorului Bianu).

Dicționarul meu va avea cam 1600 de pagini și va costa cel puțin 300 de lei. E compus așa încât nici un român să nu se poată lipsi de el după ce-l va fi văzut. Un exemplar e publicat în gramatica mea, care a apărut la Iași în Sept. 1925, „pentru folosința tuturor”. O recomand tuturor aceluia care vor să știe adevărata limbă românească. Costă 45 de lei și se poate comanda direct la mine, care o voi trimite franco prin ramburs.

Soroca în trecut și prezent

Așa știa Domnitorul țării să învesteze pe maziile dării pentru slujba lor de „slujitori de pe margina”. În anii 1634—54, hatmanul zaporogilor Bogdan Hmelnițki, pentru Vasile Lupu-Vodă i-a refuzat mâna ficei sale Ruxandra, cerută de soție pentru proclerul și irtul său fin Timuș, fiul Hatmanului a prădat și devastat Soroca.

Soroca a mai fost prădată și de valachi, cari alungară pe Lupu-Vodă la Cibirin, dar în 1654 Timuș Hmelnițki, în fruntea a opt mii de cazaci a ocupat Soroca, a risipit pe vrăjmași și i-a redat lui Lupu, socru său, tronul Moldovei.

La anul 1692, Soroca a fost ocupată de poloni, cari s'au apărut aci în contra lui Mustafa-Pașa.

La 1711 Petru Cel Mare, trecând cu armata sa spre Prut a ocupat Soroca, măcelărind pe locuitorii ei. Dar Dumnezeu i-a răsplătit răutatea, căci bătut de turci, a fost silit să primească cele mai rușinoase condiții de pace, pentru a nu fi luat în pleac.

La 1738, Soroca a căzut pradă lui Comist din Mirgorod, care a ars-o.

Din anul 1848 orașul a fost răscumpărat de stăpânire dela particularii proprietari și figura drept capitala a județului aceluiaș nume.

Actualul oraș Soroca e așezat în mijlocul unui județ populat și industrial.

Pozițiunea geografică a orașului cade sub 48°, 36 est-nordică, 46° lungime, dela Răsărit după meridianul din Pulcov și M. Stat Major Rus).

Suprafața orașului e de 2036 de deșeate, 1168 stj. din care trei pătrimi sunt pășune, stânci și maldanuri, iar cu mahalale 2230 ha.

În anul 1892 populația era de 12118 locuitori din cari 6095 bărbați și 6023 femei.

În această dată după confesiuni: ortodoxi 3374, catolici 36, armeni 43, evrei 5463; după clase: nobili ereditari 36, nobili individuali 10, clerul ortodox 19, cler evreu 7, comercianți 913, restul târgoveți (meserie).

Din studiul fosturilor statistice oficiale atât ale fostului stat rus, cât și ale zemstvelor reese că numărul nașterilor întrecea cu mult al morților. Lucrul acesta se datorește în parte climii năsoase, pământului fertil și apelor cristaline.

Grăul e de obicei obiectul principal al negoțului.

În timpul din urmă, s'a concentrat în județul Soroca, mare parte din industria tutumului din Basarabia. Dela satul Tipila întregul județ atlată de se ocupa cu această industrie, care îl vindea fabricanților din Odesa, Jitomir, Birciovei, Balta și parte pentru export în Galați. Din fabricile rusești, tutunul de calitate superioară trecea deja în consumație sub numele de tutun turcesc, calitatea inferioară se strecură prin Bălți, ca tutun de contrabandă, în România. Un pud (16 kg) de tutun de Tipila se vindea la Odesa cu preț de 15—20 de ruble în foi; iar pe la țaranul moldovean căpăta cu 2—3 ruble.

Afară de tutun locuitorii din Soroca se ocupa și cu viticultura; numai orașul Soroca posedă în jurul său peste o sută de vii, care produceau anual 10 mii vedre de vin. Pomenim de renunțarea vie a proprietarului Gafencu, cu vița sa de Bordeaux.

În fine pomenim de lucrul renumit al coajacelor.

Datele culese după „Basarabia în secolul al XIX” de Zamfir Arbore. După Dumitru Cantemir (Descrierea Moldovei, ed. 1872 pag. 10, scrisă pe la 1716) Soroca făcea parte din Moldova de jos, împreună cu Galați, Cărligătura, Roman, Vaslui, Tutova, Tecuci, Putna, Covurlui, Fălciu, Lăpușna și Orhei.

Și fiindcă veni vorba de Dumitru Cantemir, cred că e interesant să vedem după letopisețul lui Nicolai Costin, de ziua memorabilă, când Petru Cel Mare în Iași da o masă în cinstea acestui Domnitor al Moldovei: „Era lunie în 28 zile, Mercuri au făcut masa mare și Petru împăratul de au cinstit pe Dumitrașcu Vodă și pe toți boerii țării și acolo s'au iscalit boerii de au primit Domn vecinic pe Dumitrașcu Vodă și pe semniția lui și mare banchet au făcut toată ziua aceea și acolo au mas, înăra peste noapte n'au scăpat fără pagubă, mai nici un boer și nefurat de muscali, cui pistoalele, cui raturii, cui epingele, nici boer nici slugă”.

E cred bine de reamintit de tratatul de alianță, semnat de Petru Cel Mare și subscris apoi de boerii Moldovei: „Tara Moldovei cu Nistrul să-i fie hotarul și Bugeacul cu toate cetățile tot a Moldovei să fie, numai de odată prin cetăți să așeze Muscalii oșteni, până s'a întemeia țara, iar apoi să lipească oastea moschicenească. Bir să nu dea țara nici un ban. Pre domn să nu-l mazițească împăratul până la moarte și pre urmă din fiu lui să fie, pre carele și-ar alege țara. Neamul lui să nu lăsa din domnie. Domnul pe boeri să nu fie volnic a-i pierde. Titla de

Asupra cursurilor de adulți

— O nepotrivire —

Rostul și foloasele cursurilor pentru adulți au fost înțelese și apreciate în ome de toți cei cari se interesează de bunul mers al învățământului public din țara noastră. Datorită acestor cursuri, în scurtă vreme nu vom mai avea neștitorii de carte. Este, natural, un mare progres, realizat într-un timp, relativ, destul de scurt. Întrebarea este însă: Cum se realizează acest progres? Răspunsul este unul singur și nu-l putem da decât noi, cei cari muncim zi cu zi la aceste cursuri: foarte greu. Și când zice foarte greu ma refer în special la cursurile de adulți ce pe lângă școlile din comune rurale. Asta nu întrucât învățătorii dela orașe n'ar putea cu ușurință ori ca n'ar realiza frumoase progrese ci pentru motivele pe care le voi desvota mai jos. În cele ce voi arata însă, nu vreau să le aduc lor vreo jicnire, ci voiesc numai să dovedesc o nepotrivire a părții din lege, care se referă la cursurile de adulți.

Art. 81 din legea învățământului primar pune sarcini grele în seama ambelor categorii de învățători — dela oraș și sat — ca, adică în timp de 2 sau 3 ani, învățătorii, vor trece cu adulții anume materie prevăzută de programă.

Art. 80 spune însă ca: la țara cursurile pentru adulți vor dura minimum 4 luni pe an (iară) cu cel puțin 12 ore săptămânal, iar în restul anului câte două ore pe săptămână. În comunele urbane, aceleași cursuri vor dura minimum 6 luni anual cu cel puțin 12 ore în fiecare săptămână, iar până la finele anului cu câte 6 ore săptămânal.

Cele 4 lecții la țara cu câte 12 ore pe săptămână (caci nu putem cu nici un chip face mai multe) fac peste tot 192 ore, căora dacă le mai adăugăm cele câte 2 ore săptămânale ale celorlate luni, până la finele anului — 15 luni, când se termină de obicei cursurile — ore cari sunt peste tot în număr de 28, obținem un total de 220 ore de lecții pe întregul an. Dar din acestea mai scadem minimum 20 ore cari se pierd pe timpul vacanțelor de Paști și Crăciun, precum și în sărbătorile cari cad peste săptămână și ne mai rămân — în acest caz — circa 200 de ore de lucru pe întregul an.

După aceiaș socoteală, pentru cursurile de adulți din comunele urbane, revin anual 300 ore.

Iată cum, așa dar, pentru sarcini egale ni-se acordă timp diferit. Ca să realizăm progresul de care colegii dela școalele din orașe îl obțin într-un an, nouă ne-ar trebui un an și jumătate. Se va zice poate că programa s'a întocmit având în vedere numărul orelor pe cari le putem ține la țara, adică maximum 200 ore și ca, după socoteala aceasta, se pot trece cu succes materiile prevăzute. Dar nu, programa s'a întocmit având în vedere mai ales cunoștințele pe cari trebuie să și-le însușească adulții și în timpul în care el trebuie să și-le însușească. Despre aceasta s'ar putea încredința origine cât de necunosător ar fi în materie, dacă ar citi programa (care la Geografie prevede în anul al 2-lea cunoștințele generale despre România fără ca să i-se fi dat mai înainte noțiunea de cătun, sat, comună), ori dacă ar cerceta manualele editate pentru aceste cursuri, cum este, de exemplu manualul d-lui Ap. Culea.

Despre cursurile de adulți

— O nepotrivire —

Pe lângă numărul mic de ore ce avem anual, dar și greutatea învățământului la țara sunt mult mai mari ca în oricare alte țări. Puține școlile au 4 învățători, astfel că de fiecare învățător revin aproape obșnuit câte două clase. (Vorbeste de cursurile elementare, unde este un singur învățător la o școală, greutatea e nespis de mare). Pe lângă aceste două clase, învățătorul trebuie să mai aibă zilnic încă una din clasele superioare, pe a V-a sau a VI-a. Va să zică el lucrează permanent cu trei clase. E greu de închipuit cum omul acesta, care de multeori stă la 2—3 km. de școală și va fi sbitând el, petrecea învățământul celor trei categorii de elevi să fie și temeinic și durabil și predat după plan și, în plus, să facă și progres, căci serie cartea ca până la vremea cutare, să fie cu programa în cutare loc, iar materia să fie temeinic posedată de elevi.

La 12 ore, învățătorul iese dela cursuri sleit de putere. Dacă stă mai departe de școală, își mănăncă din traisă ce da Dumnezeu ori rabdă. La ora una reîncep lecțiile și iese la ora trei, petrecută după zece minute, în aceeaș clasă săracă și neaerisită, să înceapă lecțiile cu elevii adulți, lecții pe cari le ține până la cinci seara. Se mai întâmplă, — și la întâmplă foarte adesea, — ca și la aceste cursuri, învățătorul să aibă elevii împărțiri pe două serii: Analabeți cu totul, o serie, și alta serie cei cari mai știu ceva. În această de pe urmă condiție, nepotrivirea legii în privința cursurilor de adulți apare și mai evidentă. Lucrând în acest caz cu ambele serii pe jumătăți de oră, din cele 12 ore săptămânale de cursuri cu adulții, nu revin decât câte șase ore pe săptămână de lecții efective cu fiecare din cele două serii. Acesta e un nou neajuns care se adăugă celui demonstrat mai sus, unde am arătat insuficiența celor două sute ore anuale în cari suntem ținți și trebuie să prezentăm materiile prevăzute de programă, materiile pe cari colegii dela orașe — deși funcționează în condiții mult mai favorabile — sunt totuși obligați să le treacă într-un timp mult mai lung. Nu le aduc — repet — prin aceasta o învinuire — e „norocul” lor — dar am voit să arăt numai nepotrivirea legii care reglementează cursurile cu adulții.

Dat fiind numărul cel mic de ore în cari putem lucra cu adulții și împrejurările deosebite în cari funcționează învățătorii satelor, ar fi trebuit ca durata cursurilor de adulți să fie mai lungă la țara decât la oraș ori în materie, de predat să fi fost redusă în proporție cuvenită. Ar trebui ca organele de control să ție seamă de acest lucru, când inspectează aceste cursuri și nu le găsească pe plac. Ar mai trebui ca munca pe care învățătorii o depun pentru luminaarea adulților — această muncă în plus, pe cari ei o fac fiind deja istoviiți de puteri dela lecțiile avute cu elevii de curs elementar și complementară — să le fie răsplătită fără precupeții, cum merită, iar nu ca anul trecut, când — după expresia unui coleg — „și-au bătut joc de noi”.

C. N. Dăvrăescu, inv.

Serbare românească la Paris

Societatea catolicilor francezi a organizat o serbare în cinstea României, la Paris, sub conducerea d-rei Elena Văcărescu. La serbare au luat parte mulți cetățeni francezi, precum și o mulțime de români. A vorbit d. Moreau Reibell, arătând starea de azi a României și străduințele ei de-a înainta în cultură, apropiindu-se de Franța, sora ei mai mare din Apus. După cuvântarea d-lui Moreau Reibell, artiștii români aflători în Paris au cântat câteva frumoase cântări românești, cari au plăcut nespis de mult oaspeților francezi.

Cezar Stoika

Cezar Stoika

Crezarea se cuvine luminătorilor, nu orbilor

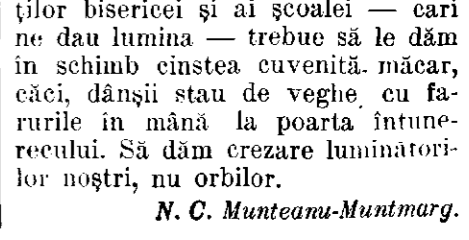
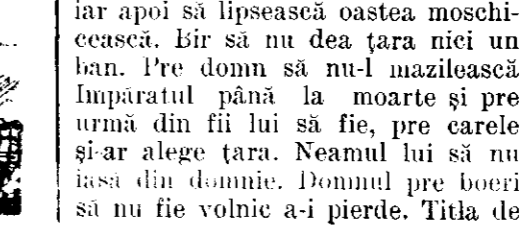
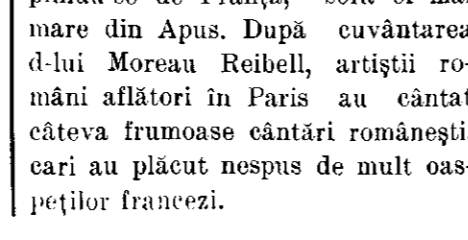
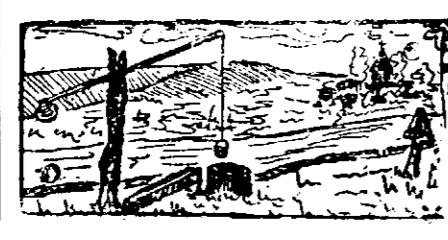
Pentru necărturari ca și pentru cărturari au acelaș cult; însă pentru semidocți am cel mai mare dispreț. Admiranța mi-e nemărginit de mare, când văd progresul intelectualilor satelor, cu toată îndărătnăcia unora. De obicei, preotul și învățătorul sunt cei doi oameni de cultură desăvârșiți într-un sat. Și dacă, pe lângă acești mucenici ai neamului se mai găsesc și alți cărturari la acelaș nivel cu cei dințai, e o excepție.

Preotul și învățătorul sunt doi factori principali în educarea maselor; car, cu tot sacrificiul lor, ei sunt criticați; ei sunt priviți cu dușmănie de către sătenii pervertiți la inima, de către inconștienții cari înclină spre o demență acută. A intra în voie acestora instigatori, înseamnă să-ți uii de datorie, să te rușinezi, sau să te discreditezi în fața opiniei publice. Semidocții satelor — sub influența neștiinței, a megalomaniei și a atrofiei simțurilor lor, caută să descalifice pe cei ce se străduesc pentru binele general. Ei caută să-și bătă joc de dănași, prin instigații; și bieții sătenii naivi se lasă amăgiți de blasfemiile lor și astfel, cad în cursă. Acești împertineți ignoranți (tipă, fac zarvă, atunci când, cineva lăudă activitatea purtătorilor de lumină și de adevăr; și răd sarcastic, când, cineva îl calomniază. Cine se pune în serviciul acestor rățaciți ai societății și-a pierdut conștiința.

Apostolii bisericii și ai școalei trebuie înalțați, nu scoborâți la discreția unor oameni fără căpătaie.

Asasinarea învățătorului dela Margăreții-Olteneia, de către câțiva sătenii, cari au ciopârțit-o cu cuțitele, este o dovadă de barbarism, de pervertire înimci a unor corbi instigatori. Au ciopârțit-o, fiindcă i-a amenadat că nu și-a dat copiii la școală. Crudă bestialitate! Să-ți faci datorie și să-ți găsești moartea! Iată cum cad jertfa umiliții apostoli ai neamului! Massa oamenilor dela sate — demnă de numele cel-poartă — să nu se uite în gura parvenitilor bisericii și ai școalei — cari au luat drumul crășnei și deci, merită să fie sfidăți. Reprezentanții bisericii și ai școalei — cari ne dau lumina — trebuie să le dăm în schimb cinstea cuvenită. măcar, căci, danșii stau de veghe, cu faruriile în mână la poarta întunecului. Să dam crezare luminătorilor noștri, nu orbilor.

N. C. Munteanu-Muntmarg.

Știință

Apa și viața în apele mărilor

1) Fundul mărilor.
Fundul oceanelor în apropierea coastelor are aproape aceeași adâncime ca și înălțimea coastelor. Astfel pe coasta de Nord a Siberiei, care e o câmpie joasă, întinsă, trebuie să mergi pe mare 400 km. de la țărm, pentru a ajunge în punctul unde fundul mării are 100 metri adâncime.

Unde coasta e abruptă și sunt munți în apropiere, adâncimea mării e considerabilă. La câțiva km. de Monaco, (regiune muntoasă) marea Mediterană are 1000 metri adâncime.

Oceanul Indian are adâncimi corespunzătoare înălțimii munților Himalaia, care se găsesc relativ în apropierea acestui ocean. Un continent nu se află cu țărmurile sale drept în jos în mare, ci e prelungit cu un fel de prag mai mult sau mai puțin larg, care merge până la 200 metri adâncime și de aci se lasă brusc în jos la 1000 metri de unde începe „regiunea abisurilor”.

Dacă marea ar scădea cu 200 metri dela nivelul actual, în Europa ar dispărea marea Mănești, Baltica, 4/5 din marea Nordului și 1/3 din Adriatica. Angha ar fi astfel legată de continent.

Materile din cari se compun fundurile mărilor, depind de depărtarea dela țărm.

Depunerile de materii inerte pe fundul mărilor, se fac astfel: pietrele și nisipurile rupte de valuri, sau aduse de râuri, sau praful adus de vânturi, se opresc la diferite depărțări de țărm, ceea ce mai ușoare fiind duse mai departe spre larg. Nisipurile se depun la gurile fluviorilor sunt răspândite de valuri dealungul țărmului maritim.

Graunții mari de praf, formează nămolul albastru, care se găsește pe funduri dela 200 la 5000 metri adâncime.

Mai departe în larg, corespunzând la adâncimile mari, se depune praful cel mai fin, adus de vânturi, argila roșie, care se găsește pe fundurile cele mai mari (dela 5000 la 9000 metri) ale oceanelor Pacific, Atlantic și Indian.

2) Suprafața apelor mărilor.

Oceanul Atlantic are o suprafață de 70 mil. km.p.

Marea Mediterană are o suprafață de 2 mil. km.p.

Mările polare arctice au o suprafață de 14 mil. km.p.

Oceanul pacific are o suprafață de 145 mil. km.p.

Oceanul Indian are o suprafață de 43 mil. km.p.

Mările sudice au o suprafață de 80 mil. km.p.

Totalul suprafeței mărilor este de 354 mil. km.p.

Suprafața totală a globului pământesc fiind de 510 milioane km.

Comandor Buchholtzer (Din cartea d-sale: „Ce e Marea?”)

Primul pas: Scânteia electrică

Radiofonie

Puțini oameni vor fi cari să n-o cunoască. Cei dela orașe o cunosc foarte bine, cei dela sate nu se știu minuna în destul de puterea ei, văzând lumina orbitoare pe care o împănă o lampă electrică sau scânteia verde care sare de pe sârma tramvaielor electrice din orașe.

Electricitatea a schimbat înfățișarea lumii. Și nu sunt 100 de ani de când a început a fi cunoscută și folosită. Zi de zi însă dela primele încercări s'a arătat a fi un mijloc foarte prețios în ridicarea culturii și inteligenței omului și s'a ajuns ca azi să nu fie teren industrial, economic, științific și de artă unde să nu faci înlesniri extraordinare.

30 ani vor fi azi mâine de când s'au făcut experiențe de natură cu totul deosebită. Înaintea cu 50 ani nimeni nu putea visa ca o scânteie electrică produsă fie prin frecare fie prin mașini electrice să aibă putere și stăpânire peste tot ce e în jur conturbând starea liniștită a eterului.

O mințe genială ca alui Michel Faraday a aflat că se poate influența dela o oarecare distanță cu forțe electrice, starea în conductele cari nu aveau nici o legătură cu izvorul curentului electric. El a descoperit inducția electrică, descoperire care a făcut revoluție în transmiterea lui-lăkra-Sulina adâncimea maximă este de 80 metri. Pe drumul Constantin-Bosfor sunt adâncimi și de 1500 metri.

La Constanța, trebuie să mergi în larg peste 100 km. pentru a da de fundul de 100 metri. Pe drumul Kila-Sulina adâncimea maximă este de 80 metri. Pe drumul Constantin-Bosfor sunt adâncimi și de 1500 metri.

Fundurile mici se sondează cu sonda cu plumb. Ea e compusă dintr-o saulă (sfoară) gradată cu fășii mici de pânză colorată, la capăt având o greutate de plumb, scoapă jos, unde se pune șeu pentru a vedea și felul fundului. Fundul pietros lasă urme, fundul nisipos cu nămol sau scoici se lipește de șeu. Fundurile ceva mai mari se sondează cu sonde bazate pe principiul comprimării aerului, într-un tub de sticlă, prin comprimare din ce în ce mai puternică (și deci reducerea volumului acestui aer) pe măsură ce fundul atins a fost mai mare. Fundurile foarte mari se sondează cu greutăți cari atunc când ating fundul, se detașează dela sârma de oțel subțire de cari erau legate, simțindu-se sus pe puntea vasului că s'a atins fundul. După lungimea sârmei desfasurată de pe tambur, se știe fundul sondat.

Sunt mai multe feluri de sonde, cu aparate speciale, care luă și temperatura precum și o cantitate de apă din adâncime respectivă.

Comandor Buchholtzer (Din cartea d-sale: „Ce e Marea?”)

VIATA DIN MUNTENIA

Din Brăila

În ziua de 21 Ianuarie, a avut loc a cincea conferință școlară a organului de control sub președinția d-lui Rașcanu, insp-șef dela Bușu, regiunea 9 școlară. Dimineața la școala No. 10 de fete, dela Monument, s'a ținut o lecție model de citire cu cl. 4-a.

De aici toți membrii conferinței au plecat la școala No. 4 de băieți unde deasemenea s'a ținut o lecție model de citire cu cl. 4-a. Astfel de conferințe cu membrii corpului didactic au un mare folos. În urma acestor lecții s'au făcut de unii critici și propuneri pentru predarea în școală a acestui însemnat obiect: citirea. Oricum s'ar preda și orice metod s'ar întrebunța, chestiunea e ca lecția să-și ajungă scopul. Elevii să pătrundă lecția, s'o înțeleagă și să tragă o învățătură morală, foloșitoare în viață. Formalismul sec cu care se pierde atâta timp poate să lipească.

N. Mateescu

Din Măceșu-de-Sus (Dolj)

Societatea noastră culturală și sportivă „Măceș” a luat ființă de Crăciun, anul 1923.

Mulțumită comitetului de conducere în fruntea căruia se află neobositul președinte d. M. N. Ștucă, a organizat săzătorii în vacanța Crăciunului, cari au urmat din două în două zile. Mulți locuitori și membri ai societății au luat parte la toate săzătorile. Programul a fost destul de încălecat cu: recitari, lecturi, declamări, monologue, solo de vioară, apoi la terminare se vorbea sau se citea subiecte ce tratau înălțurarea alcoolismului, combaterea bolilor moltiplesure ș. a.

Tânărul învățător Gh. I. Stoescu, a vorbit, într-o ședință despresre Școala adultă în legătură cu familia și biserică.

Și dacă primiv amii din urmă, la nunca depusă cu rezultate folositoare cari ne aduc fala societății, am dreptul să afirm că este una din cele mai bune fațe de celelalte societăți din comuna învecinate. De pildă Goicea, a format o societate mai înaintea noastră și s'a desființat.

La Ploșea, se încearcă și ea să înființeze una, nu reușește, se impune cu Bistretul, însă se desființază înainte de a lua ființă.

Mai multă activitate nu putem aștepta dela Bărcă. Și la Bărcă se întâmplă deshinări între membri și se desface în două, formând două societăți. Sunt nevoiți să se imprene cu Segarcea, să înscrie membri din Goicea și am toată încrederea că se va desființa, după cum s'a mai desființat altădată când luase un avânt mai frumos decât acum. Apece soartă o are și Gănguș. Spre bucuria noastră, mai târziu — astă vară se pun baze la două societăți culturale. La Măceșul de jos și Gighera, d-l președinte dela Măceșu-de-Jos, în cuvântarea pe care a ținut-o membrilor la fundare, ne-a dat pe noi ca pildă, ne urează succes în existență și nu doare decât societatea să nu i-a altădată decât al Măceșilor de Sus. Gighera ne ia tot pe noi de exemplu La Neceia se înființază societatea numai sportivă. Și în această branșă

lui Faraday cu ajutorul calculelor și judecăților matematice. Lucrează și se străduiește mult timp și ajunge la rezultate în cari prea multă încredere nu avea: că undele electrice să fie unde lungi dela câțiva miceli metri până la zeci de mii de metri.

Era de necrezut, mai ales că pe vremea aceea undele cu mișcări așa de mari erau cele de lumină, dar așa de mici încât trebuiau mii de unde să facă 1 sau mai puțin milimetri. Maxwell pe baza presupunerilor lui Faraday ajunge la concluzia că lumina și electricitatea ar fi una și aceeași, deosebită ar fi numai în felul cantitativ de manifestare prin unde.

Sămânța aruncată a ajuns în pământ bun. S'au găsit oameni cari s'o cultivate și s'o îngrijesc. Tânărul H. Hertz, un experimentator priceput reia calculele lui Maxwell, se convinge de exactitatea lor și se trimăntă cum ar putea realiza concluziile teoretice alui Maxwell. Frământările lui au dat rezultate pozitive, a putut realiza undele electrice, le-a putut măsura și ce e mai mult a putut să le și stăpânească. Ce a fost greu a fost învins, deacum înainte spiritul practic va căuta să perfecționeze mijloacele de experiențe și să le aplice la viața noastră.

Zis și făcut. S'au făcut o serie de experiențe prin cari s'a putut arăta că o scânteie electrică produsă între cele două globurile ale mașinei electrice influențează la distanță un circuit închis. Aparatul sensibil, galvanometrul, arată și cea mai mică urmă de mișcare a curentului electric din circuitul închis.

Când se produce o scânteie, mai mare, avem impresia, senzația vizuală, că ar fi numai una singură; făcând însă să treacă prin o foaie de hârtie care s'ar roti între globuri, scânteia lasă urme mici, găurele prin cari a pătruns. Găurele sunt multe, semn că s'au produs multe scânteie, sosind alternativ dela un glob la altul. S'a putut cunoaște felul de aternare, mișcarea se face prin unde cari va fi cu atât mai mici cu cât se vor face mai multe sărituri timp de o secundă.

At. Popa

Știrile Săptămânii

Sprîjiniți această foare, numai așa veți dovedi, fiecare în parte, că înțelegi să alegeți ce-i bun de ce-i rău și să aveți o presă sănătoasă. Desvoltarea și îmbunătățirea „Culturii Poporului” cer jertfe bănești și pentru a li se putea ține piept, e nevoie de contribuția cititorului conștient. Contribuția e aceasta: fiecare să aducă un abonat nou. Izbândă urmează prin fapte. Indolența trebuie să dispară din firea românului.

A Ministerul Școalelor s'a înlocuit un proiect de lege pentru înființarea unei fundații universitare care să poarte numele regretatului prof. univ. și fost ministru, Toma Stelian.

Proiectul va fi votat încurând și Fundația va fi așezată în palatul de la șoseaua Kiseleff din București, palat lăsat prin testament de Toma Stelian, pentru scopuri culturale.

MINISTERUL de agricultură a a-probat ca în pădurea statului Slobozia (jud. Ialomița) să se înființeze o crescătorie de fazani.

MINISTERUL Lucrărilor publice a hotărît să se construiască un pod peste Prut la punctul Ungheni.

MINISTRU C. Angelescu, D. hotărît ca din cărțile tipărite de Casa Școalelor să se alcătuiască 20 mii de bibliotecă. Aceste bibliotecă se vor împărți societăților și instituțiilor culturale din toată țara și vor fi tot atâtea izvoare de lumină și învățătură.

DUMINECĂ, 31 Ianuarie, a avut loc la Cluj Adunarea generală a Sindicatului presii române din Ardeal și Banat.

S'a ales următorul comitet: d-nii Alex. Hodoy președinte, M. Em. Procopiu vice-președinte, Constantin Ceban-Racoviță, A. Lupanescu-Melin, St. Vlădescu, N. Bratu, V. Pușariu, Constantin Humureanu, I. Montani, H. Teulescu și D. I. Cucu membri; Septimiu Popa, J. Iliesiu și V. I. Moldovan cenzori.

SĂMBĂTA, 6 Februarie, societatea Crucea-Roșie din Cluj a dat un frumos bal în costume naționale românești.

GUVERNUL român a fost invitat să ia parte la expoziția de cai, ce se va ține în luna Februarie la Berlin.

Cu această ocazie vor fi vizitate renumitele herghelii și depozite de armăsării dela Celle (Hanovra) și Himsbrucke.

PROF. SAMURCAȘ dela Universitatea din București a ținut, zilele trecute o conferință la Viena despre România și bogățiile ei. La această conferință a luat parte lume multă, între alții și Hamich, președintele Austriei și mai mulți deputați și miniștri. La sfârșitul conferinței toți cei de față au arătat semne de prietenie și dragoste față de România.

În cimitirul din Viena sunt îngropați 1601 de soldați români, morți în timpul marelui război. Românii aflători în Viena au adus hotărârea, că în cinseta acestora să se ridice un frumos monument. Pentru înfăptuirea acestui gând s'a ales un comitet în frunte cu d-na Mila Milineu, soția ministrului român la Viena.

În palatul cultural din Arad se va instala o statuie mică a poetului Coșbuc.

Deasemenea s'a hotărît să se aduce în întregime ei, o biserică de lemn din județ pentru a fi așezată în grădina seminarului teologic. În acest scop, profesorul Potran a vizitat vre-o 55 de biserici de lemn și a redactat un volum asupra artei acestor biserici, care datează din secolul al 18-lea.

COMUNA Bințiș din Ardeal, unde s'a născut nemuritorul aviator Aurel Vlaicu, se va numi de acum înainte comuna Aurel Vlaicu.

ALBISY
Căminul de bășchet
Articole de lux, tricouri, haine, lucrări de mână și deposit de cărți
Cluj, Calea Victoriei 10

SOSIT în București delegația unei ofițerilor francezi de rezervă, care au venit să viziteze, țara noastră.

MAI dăunăzi la poșta din Chișinău (Basarabia) siguranța a făcut o interesantă descoperire: Din București s'a trimis un pachet Școalei de Agricultură din Podtoreni. La București s'a declarat pe fract că pachetul conține cărți. Desființându-se pachetul s'a văzut că sunt gloanțe de revolver. Se fac cercetări.

DIN Moscova vine veste că vre-o 300 mii de copii fără părinți, cutreără Rusia și trăesc numai din cele ce fură dela negustorii din piețe. Guvernul sovietic a însărcinat pe unii funcționari ca să fie „prințitorii de copii”. Deoarece acești copii doru noaptea prin străzi în grupuri, „prințitorii de copii” au vagoane anume pentru acești copii, pe cari li prinde ca pe câini și li transportează la diferite instituții sovietice.

UN PUTERNIC uragan care a durat 72 de ore a devastat orașul Las Palmas (Spania). Nici o casă n'a rămas întreagă. Cele mai multe cartiere ale orașului sunt inundate.

Anunțuri gratuite! Cu să fim fotos abonaților noștri, — ca condiția însă să nu fie nici negustori, nici comercianți — primim spre publicare fără bani, anunțuri de vânzări și cumpărări, ori de altă natură.

Regimentul 20 Infanterie cu reședința în Turnu-Măgurele, angajează muzicanți: Un Fligelchornist solist; Un Basist Fa; Un Helicornist Sol pe coal.

Acești muzicanți să știe a cânta și în orăstră. Prețul dela 300 la 5000 lei lunar după calitate.

VIATA DIN ARDEAL

Din Sibiu

Duminecă, în 24 Ianuarie, s'a ținut în multe comune și orașele conferința trimisă de „Astra”, cu prilejul serbătoririi Unirii Principatelor.

În aceeași zi a vorbit d. prof. univ. Dr. Silviu Dragomir, în fața unui numeros public, despre viața și însemnătatea martirului român din 1848 —49, Ioan Buteanu. Conferința, ținută sub auspiciile „Astreii” și cu concursul Sect. Sibiu, a „Asoc. prof. sec. rom.” și a „Extensivului universitar” din Cluj, a sosit la iveală pe baza unor documente inedite, personalitatea luminoasă a acestui conducător din Munții Apuseni. D-l Dragomir, văl cărei membru corespondent este, documentele și istoricul, într-o ședință publică.

Directorul artistic al „Astreii” d. N. Boilă, a ținut un curs de direcție, invitat fiind din partea direcției liceului din Ibașfalău (Dumbrăveni).

Din Merceurea-Ciuc

Ziua de 24 Ianuarie și anul acesta s'a sărbătorit cu noi deosebit fast. Dimineața s'a oficiat un Tedeum de către preotul Bărbat Iancu, în capela ortodoxă, în fața tuturor autorităților civile și militare. După terminarea serviciului divin, a urmat defilarea trupelor din Bat. 2 Pionieri de Munte, primită de d. colonel Radulian, comandantul garnizoanei locale. După defilare tot publică a mers către școala medie de fete unde sub conducerea d-nei Balota, directoarea aceste școli a avut loc o frumoasă serbare care a fost deschisă prin Imnul Regal, apoi d-na Balota, a ținut un discurs despre însemnătatea zilei, urmând un bogat program cu declamări cântece și danțuri naționale, executate de elevete școlare.

C. Ghiță

D-l Neagoe, consăteanul nostru, venind în localitate, fiind conferențiar al „Astreii”, a ținut o conferință. Sătenii domniei de învățători bune, l'au ascultat cu drag. D-sa a vorbit despre Alipirea societății pentru

cultură și ajutor „Dr. Alex. Vaida”, (societate înființată în America) la „Astra” din Sibiu. În numele societății a răspuns președintele ei, că după a înțelegere cu societatea crede că va trece cu fondul ei, material de peste 25 mii de lei pentru a pune baza unei Case Naționale a Astreii.

Din partea intelectualilor din sat au luat parte harnica inv. d-ra Neli Dalalau, inv. Ion Bota, I. Oțoiu, N. Nicora și alți oameni de bine. S'au mai pus bazele unei Bănci Populare, după indemnul d-lui Neagoe. Sătenii au rămas prea mulțumii.

Nițu

Să rădem

Lungește-i Doamne boalele...

Unei țigănci i-se îmbolnăvise într-o zi zăradetel cel mic, la care țigăncea ținea ca la ochii din cap. Tot mereu, ziua și noaptea sta de veghe la căpătâiul bolnavului și-l întreba mereu:

- Ce-ai mânca tu Dancuie?
  - Un pui fript, mănușă!
  - N're mănca că ț-i-ar da!
- Văzând Dancu că mănușă/ lui n'are de micunel, zise deodată așa într-o doară:
- Aș mânca, mănușă, stele coapte.
- Atunci țigăncea, care era sigură că stelele nu costă bani și că atunci când se vor coace va putea mânca Dancu ei, ridică ochii către cer, zicând:

— Lungește-i Doamne boalele fan' s'o coace stelele, Să cadă ca perlele!

D. Diaconescu-Dăești

Este imposibil să nu știți D-voastră, că ciorapi și mănuși mai ieftin numai la firma

SIPPOS
Calea Reg. Ferdinand No. 8.
Se pot cumpăra.

Frații IOANOVICI
recomandă stellerii lor de fotografat pentru pregătirea de fotografii artistice C. E. U. I. Piața Unirii.
Sub poartă expoziție permanentă.

REDUCTOR
Aparat de masaj și aparat ingrasant. (De pas spre patent. No. 12839). Combate cu succes erozitatea (grăsimile), deranjile reumatice, sciatice, janghieriile, constipația, etc. A paratului No. 245. — trimis acasă. De vânzare la drogerii, farmaciile, etc. Engros: „REDUCTOR” Str. Regina Maria No. 32, CLUJ.

VIATA DIN MOLDOVA

— Redacție și la Iași —

Din Iași

Datorită activității neobosite a d-lui C. N. Irim, președintele Ateneului Popular Tătărași, vechiul oraș va recăpăta mult doritele concerte simfonice.

Deocamdată aceste concerte vor fi în număr de șapte, la intervale de două săptămâni unul de altul; iar conducerea lor incredințată iubitorului nostru maestrului Ciolan.

Da, concertele vor fi sub conducerea maestrului Ciolan. El vom vedea iarăși pe estradă, acolo sus, cu bagheta sigură, modest și impunător.

El vom vedea acolo unde nicieri nu poate sta mai bine, dând cu precizie toate intrările și relevând toate caracteristicile pieselor.

Orchestra va fi alcătuită din cel puțin 50 de persoane, toate elemente distinse și cu multă experiență de ansamblu, iar programele vor cuprinde piese care să mulțumească pe toți, nu vor lipsi nici clasici, nici romantici și nici exotici din timpurile noastre.

Începutul acestor concerte, va fi o sărbătoare artistică pentru Iașiul nostru, va fi începutul erei de dreptate, pe care toți acei cari s-au ocupat îndeaproape de mișcarea artistică muzicală a Iașului o așteaptă de mult și în vădită nerăbdare.

De sigur că primul concert va da prilej publicului din sala la o sinceră și spontană manifestare de entuziasm și simpatie pentru dirijorul concertelor, cât și mai ales pentru președintele Ateneului, care în marile lui programe de activitate culturală a pus în frunte rezolvarea definitivă și favorabilă pentru Iași, a concertelor simfonice.

Enrico Mezzetti

— Reînceperea cursurilor Universității Populare Tătărași, a avut loc Mercuri 20 Ianuarie, seara.

D-l profesor univ. V. Butăreanu, care și-a început ciclul său de conferințe, ce vor trata „Excursii și vederi din Carpații noștri” a avut la prima prelegere ca subiect: vederi din jud. Piatra Neamț. D-sa își va continua cursul în fiecare Mercuri, prelegerile fiind însoțite de frumoase proiecțiuni.

Vineri seara are loc cursul mult apreciatului prof. univ. dr. P. Andrei, care până în prezent a vorbit pe înțeleptul tuturor tratând despre „Stat” (Politica teoretică).

După ce a examinat esența Statului, precum și diferite forme de state unele realizate iar altele rămase numai în mîntea cugețitorilor, d-sa va arăta care formă de stat este în adevăr cea mai bună și care se apropie într-o măsură mai mare de idealul urmărit de omenire.

H. C.

Din Drăgușani (Covurlui)

Elevii și elevele cari armează la școlile secundare din această comună, au înființat societatea culturală „Fii României Mari” și oridecâteori vin în vacanță se ocupă deaproape de societate. Așa în vacanța Crăciunului președintele societății stud. Petre Ștefănescu, a făcut o scurta dăre de seamă ce s'a lucrat dela serbarea de toamnă până acum: S'a pus bazele bibliotecii care e abonată la câteva reviste; cuprinde 540 de volume. D-sa mulțumește d-lui C. Copotă și i-luminează din partea societății o adresă și cartea de membru de onoare pentru sprijinul dat societății, căci a pus la îndemână o cameră pentru bibliotecă, dăruind și o sumă însemnată de bani. A urmat apoi conferința d-lui C. Busuioac, elev anul 4, la școala de viti-cultură Chișinău, despre „vie și boalele ei, cu sfaturi practice”. S'au cântat diferite colinde și coruri populare pe 3 și 4 voci. S'au recitat poezii populare, religioase-morale și anecdote de către d-ra Maria Răpă, normalista, V. Roșeanu, seminarist, L. Ghețu și alții.

Serbarea s'a încheiat cu piesa: Orfana. Rolurile au fost jucate bine de d-rele învăt. Georgeta Rașcanu și Sofia Măuș, normalista Elena Rașcanu, Gică Rașcanu, C. Duda, I. Ștefănescu, d-ra El Copotă, Gh. Duda și N. Zaharia. Serbarea a plăcut mult.

Pass.

Din Bălți

La școala No. 3 de bălți din Munteni, Duminecă, 17 Ianuarie, a avut loc a V-a sesiune a bibliotecii „Avântul Cultural” cu concursul binevoitor al „Academiei Bărlădene”.

D-l Gh. Tutoveanu, președintele academiei, a deschis sesiunea prin câteva cuvinte frumoase, arătând rostul și nevoia de cultură.

A luat cuvântul d. I. N. Antonovici, institutor, vorbind despre „cultura ca factor de ridicare a poporului”.

După aceasta, membrii academiei Gh. Tutoveanu, Gh. Palady, V. Dinulescu și Gh. Ponety au citit din lucrările lor.

A urmat apoi partea artistică a sesiunii. A. Munteanu a recitat cu mult haz o poezie de Th. Speranția și un duetto la vioară de C. Niță și I. Bănăzescu.

Un octet vocal, condus de P. Nicola, a cântat „Dormi ușor” și „Poate verde și-o risură”.

Sesiunea a luat sfârșit printr-un cuvânt (ținut de Gh. Damașchin, care, în numele bibliotecii „Avântul Cultural” a mulțumit d-lui conferențiar al „Academiei Bărlădene”, și întregului public.

A.

Din Doftena (Bacău)

În ziua de 10 Ianuarie a avut loc o comună religioasă a d-rei Ciceia N. Verdes, fiica directorului școlii din Doftena, cu d. N. C. Munteanu-Muntmar, stud. și publicist. Serviciul divin a fost oficiat de protiev. Climescu și Matei, iar răspunsurile au fost date de un cor ocazional format din studenți, învățătoare și funcționari. La masă au vorbit d-nii par. Cunesco, avocatul Moldoveanu, D. Tudorache, fost revizor și par. I. Matei, cari — în entuziasmul lor sincer — au arătat meritele d-lui Munteanu-Muntmar, pe tărâmul cultural și a d-rei Ciceia Verdes, urându-le viața lungă, fericită și înțeleaptă. Deasemenea, felicitând pe parinții tinerilor căsătorii, îi da ca exemple vii de oameni utili societății.

Nunți au fost: familia Pr. Dr. Cunesco, fost deputat și directorul orfanatului „Principele Mircea” din Fântânele. Orchestra lui Stoian din Fg. Căna a înveselit asistența.

Au luat parte familiile: avocatul Moldoveanu, fost deputat, Theodorescu, fost senator, Motoc-Cămpina, institutorul Tudorache, fost revizor școlar, Păslaru, C. Munteanu, preotul N. Munteanu, Gheorghiu, Pătrașcu, inginer Chițigoi, Manolescu, Petre, Antim, Măndișcoiu, Bottez, Zăgaru, Martoneanu, Roșu, și alții; d-rele Geta și Leana Dumbrăvă, Păslaru, Călin, Papacostea, Viorica și Marcia Munteanu, Cunesco, Dinulescu, Antim, Popescu, Isăcescu, etc., d-nii studenți: Mihaela Popa, Tica Nicolau, Comănescu, Băcu, C. Munteanu, N. Verdes, etc., și d-nii Lt. Zămbatu, Papacostea, Gheorghiu, Rodoteanu, Iliescu, Irimescu și alții.

—Zina de 24 Ianuarie, a. c. s'a serbat cu multă însuflețire. La biserică a luat parte multă lume. Aici a predicat d. student și publicist N. C. Munteanu-Muntmar, despre „Iisus ca moralist al lumii”. După 10-Deun, tot d. Munteanu-Muntmar, a ținut un cuvânt însuflețit, arătând însemnatatea zilei de 24 Ianuarie. Corul școlii de sub conducerea d-lui director N. Verdes, a dat răspunsurile liturgiei și a cântat mai multe cântece naționale.

L. N.

Din Băușeni (Botoșani)

Locuitorul Ioan Domnișoru, din Coșuleni, împodind-se dela moara din satul Stănceni, unde a fost la muncă, a crezut nimerit a se opri la căruciuma din numitul sat pentru a-și cinsti grama. Îmbătănuindu-se a pornit la drum. Cum era un ger grozav, răzind drumul în timpul nopții, a fost găsit a doua zi pe câmp, cu mâinile și picioarele degerate. El se află bolnav greu în spital.

— A ars până în temelii moara d. N. Matea din Cristești, neputându-se nimic salva. Pagubele ating suma de un sfert de milion, moara nefiind asigurată. Focul a luat naștere din nepăsare.

M. Gh. Bălan

Dări de samă

Cartea sănătății

Așa se numește cartea alcătuită de d. Constantin Vorol, farmacist, Piatra Neamț.

Acastă carte conține toate boalele și leucirea lor, așezate după alfabet.

Are 240 pagini, format 20 pe 16, precum și 330 ilustrațiuni explicative.

Pe lângă cele 391 capitole, mai sunt și 280 staturi așezate pe fiecare pagină, la margine. Cartea mai are și un tablou de doctoriile cele mai des întrebinate, așezate în ordine alfabetică, la sfârșit, cu arătarea pe scurt a modului de întrebănare.

La început are o prefață scrisă de d. Dr. C. Petrescu, medicul primar al jud. Neamț, iar la urmă o bogată tabă de materie alfabetică care înlesnește cercetarea cărții.

Acastă carte n'ar trebui să lipsească din nici o casă.

După cum Sf. Evanghelie este cartea sufletului creștinesc, tot așa și „Cartea Sănătății” este alinarea suferințelor trușesti.

Fehl cum e alcătuită această carte o face să fie ceață de oricine, cu mare ușurință și pricepere, deoarece autorul a căutat să descrie toate boalele într-o limbă curată românească.

„Cartea Sănătății” e singura, pot zice din țară, în acest gen, care să corespundă nevoilor tuturor suferinzilor.

Cine vrea s'o aibă, să trimită 40 lei prin m. p. Farmaciei „Vorol” din Piatra-Neamț, arătând pe cuponul mandatului că a văzut această dăre de seamă în „Cultura Poporului” și va primi-o în timpul cel mai scurt, recomandat, prin poșta.

V. Sandulescu-Topolțita

DIN NICI-O CASĂ ROMÂNEASCĂ SĂ NU LIPSEASCĂ ALMANAHUL PREȘII ROMÂNE DIN ARDEAL ȘI BANAT. Cereți-l dela administrația foiei noastre. Un exemplar pe hârtie obișnuită 50 de lei; pe hârtie velină 100 de lei.

VIATA DIN BASARABIA

— Redacția din Chișinău —

Din Bălți

Dela venirea în fruntea direcțiunii liceului de fete „Domnița Ileana” a harnicele d-nei Lupa, având și corpul profesoral ales, acest liceu a devenit foarte popular nu numai la Bălți, ci și în afară de județ. Ca una din dovezi a popularității liceului a fost serbarea anuală urmată de bal, organizată de liceu, ce a avut loc zilele acestea în localul clubului „Unirea” din localitate. Nici o petrecere culturală n'a intrunit atâta lume din toate straturile sociale ale Bălților ca suszisa serbare. Salile înopătoare ale clubului au fost pline de numeroasa asistență ce a venit aci, manifestându-și astfel simpatia lor pentru liceu.

Partea întâia a serbării a fost compusă din cântece, coruri și recitări executate foarte bine de elevele liceului.

Partea a doua, compusă din jocuri, dansuri și piesa „Trandafirul”, jucată bine de elevele Bronzon, Lefter, Usov (el. 8-a), Cravon (el. 7-a), Sadovici și Parancici (el. 6-a), Ionescu (el. 5-a) și Carp (4-a), a produs admirația tuturor, răspândindu-se cu aplauze furtivoase. Serbarea precum și dansurile au urmat mai departe s'au desfășurat într-o deplină ordine și armonie a tuturor, pentru mulțumirea celor de față.

Printre cei prezenți am notat: pe P. S. S. episcopul Visarion al Hotinului, d-l general Vasilescu, d-nii Buzdugan și Crihan, deputați parlamentari; d-l Dr. primar Buzenchi și doamna; Ghăbanescu, procuror al Tribunalului cu d-na; Sadovici, primarul orașului cu d-na; Lița, profesor cu d-na; Văluță, notar public; Cazacu, directorul școlii normale; Malenda, directorul liceului de băieți; Carp, polițaiul orașului cu d-na; Petrof și Arghir, judecători de instrucție cu d-nele; Gofman și Dimitriu avocați cu d-nele; Dumitrescu, avocat cu d-na; Constantinovici și Dragomirescu, avocați; Semionțchi, mare proprietar; Pasco, avocat cu d-na; Palamaru, profesor cu d-na, precum și un numeros grup de ofițeri și garazonaie, domnișoare și cavaleri.

Ursulini.

Cetatea Ismail

Comandant al Ismailului, în acest timp, era Cilibi-Pasa. Rușii cântăreți la început se se împace cu turcii, punând câteva condițiuni, cari fiind prea grele, nu fură primite de către Cilibi, iar în ziua de 9 Septembrie, începură atacurile. Rușii construiură o redută cam la 350 stânjieni de departe de Cetate și răspunsuri cu vehemență. La 12 Septembrie rușii, provoacă un incendiu în Cetate, făcând să sară în aer pulberăriele turcești. Peste câteva ceasuri Cetatea a capitulat și turcii, în număr de peste 45 de mii, au plecat spre Constantinopol.

În Cetate mai rămăseră 567 creștini și 3250 mahomedani, precum și 9 vapoare turcești.

La aceste lupte se pomenește și de vitejii unui comandant de trupă român, anume Mișu, care a fost răsplătit de însuși țarul Alexandru I. pentru curajul și faptele sale vitejești.

Se mai citează cazul unor turci, cari vrând să treacă neobservați pe lângă un oștan român, pus de strajă, acesta i-a surprins și le-a poruncit să se predea, spunând că sunt încojurăți din toate părțile și nu vor putea scăpa cu viață. Stratagemă a prins și turcii și-au predat iatașurile și pistoalele, urmând pe oștan în lagăr.

În noaptea de 21 Octombrie 1809, o barcă se apropia prin ceață, de Ismail. Caraula românească, primind de veste și ceru parola. Aceștia răspunsură că sunt creștini. Dar soldatul crezând că sunt spioni, împinsu cu baioneta și răsturnă barca. Din apă au fost scoși în adevăr doi spionii turci, cari au fost predați generalismului armatelor moldovenești. Acesta îi răsplăti pe curajosul soldat cu bani.

După cucerirea Ismailului Contele Bagration, porunci lui Zăsea și alia soldați din leaceea și Tulea și să așeze la Vaul lui Traian.

Lord. Ifr. Bucă

Cu vasul gol

Am plecat într-o zi cu un sătean la drum; dar când am ieșit pe poartă n'era eșit în cale o femeie cu vadră goală în drum spre fântână.

— Ptiu! bată-te să te bată, de femeie! facu sătenul scuiplând în urmă — Dar ce-ai cu femeia? I'am întrebare.

— Păi nu vezi că ne-a ieșit cu vasul gol? — Și ce-i cu asta? — Are să ne meargă rău pe unde ne-oim duce! — Cum?

— Păi stăi să-ți spun ce mi-s'a întâmplat într-o zi. Era pela Sâmpictru. Dis-de-dimineță am plecat cu un car cu lemne la țarg, că de! mai trebuia căte ceva pentru casă, când tot pe la podișea asta mi-a eșit Snarada lui Troinea, cu vadră goală. Ei ce crezi că'm pătî? ... Când a fost ea să trec podul Luncevețului, m'am întălnit cu o căruță. Ca să nu mint, cred că vizitai era trecut de șaptesprezece cică mâna ca un nebulun. Pe la jumătatea podului tros!

și-mi isbește osia carului. Ce puteam face? Oșia se rupse și vrând nevrând m'am întors acasă, am pus altă osie la car și-am plecat la țarg tocmai a treia zi.

— Și crezi că din cauza femeii releia țî-s'a întâmplat neplăcerea asta? I'am întrebare.

— Păi cum dar? ... Și știu dela mine, că ori de câteori îi eșie cineva cu gol în cale, toate câte le vei face au să-ți meargă în gol. Să-ți minte, domnule, ca atunci când te întorci din drum pentru că ai uitat ceva sau pornești de acasă pășind cu piciorul stâng, orice-ai face, orice-ai dregte te po dos are să-ți meargă.

După ce a spus cuvintele acestea, săreamul și-a luat „bună-zia” și a plecat acasă, rămânând ca să ne ducem, unde aveam treabă, a doua zi de dimineță. Și dacă din nenorocire ne eșea iar eu gol Snarada sau Stanca, trebuia ca să ne ducem în altă dimineță și așa până cine știe când.

D. Diaconescu-Dăști

Viața din Bucovina

Din Cernăuți

În amintirea marelui eveniment al Unirii Principatelor, s'a ținut în Teatrul Național, un festival potrivit ocaziei, la care a luat parte un număr public cernăuțean. Serbarea a fost onorată și cu ilustra prezentă a L. P. S. Mitropolit Nectarie, precum și cu acea a d-lui ministru Nistor. D-l Cădea, rectorul Universității locale a restit o conferință bogată în învățăminte și îndemnuri, asupra împrejurărilor în cari s'a îndeplinit actul unirii dela 1859 și a stărut asupra jertelor uriașe aduse cu atâta clan de generații de-a rândul până când ideia unității naționale s'a realizat în mod deplin în 1918.

În consecința datoriei noastre a celor de azi, e să ne arătăm vrednici de acele jertfe și să pastrăm și să consolidăm pentru vece opera lor. S'a reprezentat apoi pentru a dona orăz basmul dramatizat al d. C. Berariu „Cheleș-Impărat”, de trupa permanentă din Cernăuți, a reputatului artist Petre Sturza.

D. În vederea distribuției premiului de 20 mii de lei fixat de fundația Max cav. de Anbauch, pentru cea mai bună compoziție a unui compozitor din România, se publica următorul concurs: La concurs se admit numai compozițiuni de stil înalt tea d. p. opere, oratorii, simfonii și muzica de cameră, cari încă n'au fost publicate, cari n'au fost executate în fața publicului nici parțial și nici integral, cari încă n'au mai fost premiate și cari nu cuprind adaptări sau transcripțiuni.

Concurentul poate participa la concurs numai cu o singură operă. Ver fi preferate compozițiunile brodate pe motive din istoria sau din folklorul românesc.

Dintre compozitorii străinătății pot concura numai cei de cetățenie română.

Manuscrisurile (partituri și voci) trebuie prezentate anonim, înzestrate fiind cu un motto sau cu o lozina pe care drept etichetă pe coperta compoziției. Cu aceia etichetă va fi însemnat plicul care va include un bilet cu adevăratul nume și adresa precum și a concurentului, precum și dovada de cetățenie română la caz ca concurentul vine din afară. Plicul acesta bine închis și sigilat, se va atăsa operii prezentate și rămâne până la decernarea premiului închis și tainic depozitat.

Comitetul societății are dreptul ca înainte de decernarea definitivă, să aranjeze o audiere publică respectivelor opere, fapt care însă nu atinge deloc drepturile editoriale.

Manuscrisul operii premiate rămâne drept amintire în posesiunea societății.

Numele concurenților în afară de numele premiului se vor publica numai cu permisiunea specială a respectivilor compozitori.

După decernarea premiului, piesele prezentate sunt, în afară de manuscrisul operii premiate, la dispoziția concurenților și se trimit la dorință, recomandat prin poșta cu cheltuieli și riscul lor. Manuscrisurile cari nu vor fi reclamate timp de un an, dela decernarea premiului, vor fi distruse.

Operele pregătite în chipul acesta se vor adresa în scrisere legibila către „Societatea filarmonică din Bucovina cu sediul în Cernăuți”, până la 15 Septembrie 1926.

Manuscrisurile intrate mai târziu, precum și cele cari nu se conformează acestor condițiuni, nu vor putea fi considerate.

— Coafor de dame — Cel mai mare magazin de articole optice. Mare asortiment de termometre, gradatoare pentru alcool, articole de gumă.

S'a deschis Noua farmacie românească Dr. Dimitrie A. Olariu CLUJ Strada Regina Maria No. 9 Se fac analize medicale

S'a deschis Mare asortiment Fiul lui Matia Kun

Optica CLUJ, Str. Universității 1. Cel mai modern și cel mai ieftin magazin de articole optice. Mare asortiment de termometre, gradatoare pentru alcool, articole de gumă.

S'a deschis Noua farmacie românească Dr. Dimitrie A. Olariu CLUJ Strada Regina Maria No. 9 Se fac analize medicale

S'a deschis Mare asortiment Fiul lui Matia Kun

BÖSZÖRMÉNYI și ERDELYI coafor de dame și maniere Spați, autotură și văștoșe pălci. Faco și alia învării în pâr. Turnd după moda nouă: Kion și Zndi. Cluj, Fuța Unirii 23 (în curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricii de bere CZELL din CLUJ-MĂNAȘTUR berea albă Ursus berea albă specială Ursus-Extra berea neagră din malț dublu Hercules Se capătă pretutindeni! Rudolf Messer 1705.

Engros! En detail! MARE DEPOZIT CU MĂRFURI DELA FABRICELE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE Noutăți de primăvară a sosit! Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Planele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Pături pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la

SUCCESSORII SCHERER CAROL ȘI FIUL Gromen & Herbert SUCURSALA CLUJ A FABRICII DE POSTAV DIN SIBIU Cluj, Calea Regele Ferdinand 13

Restaurantul și Bufetul CENTRAL complet restaurat și așezat din nou și are la dispoziția oratorului public. Regim sprijinul publicului românesc. Cu toată stima Iuliu și Bela Szila - Piața Universității

Parfumeria „DIANA” Cluj, Calea Reg. Ferdinand 23 a. Palatul O. a. n. lei. Recomandă tuturor magazinelor sau bogat asortit cu totfel de parfume, pudre, creme pentru obraz și site preparate cosmetice, perii, pieptene și sparghii. Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques Heurs, Chypre, Ideal, etc. Mare asortiment în totfel de săpunuri 3 buc. săpun Lanolin Lei 30 Săpun englez 1 buc. 15 6 80

Cetiți și răspândiți „CULTURA POPORULUI”

Arpad Déri prăvălie de semințe Cluj, Str. Regina Maria No. 10. Recomandă totfel de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu încoțire sigură — din Germania și Olanda. În chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pafer director onor. la Academia de Agricultură. Telefon 10-25. Reprezentanta generală: BROADCASTING CLUJ, STR. N. IORGA 3

Perii Armată Uzine industriale Gospodării Ferme numai la firma IULIU MÜLLER Fabrică de perii, fondată în 1852, Cluj, Str. Nic. Iorga 11 57-6-13

„SIMPLON” RESTAURANT NOU Cluj, Str. Iulia Maria No. 8. Zilnic bere proaspătă, mănăști bune de casă și iține, FRĂNȚUȘORIE 6 LEI PORTIA, viuvri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLEKKEK”. Rog sprijinul on. public românesc; cu simla Nr. 52-26-14 ANTON JUDOFITS.

Mare asortiment Fiul lui Matia Kun cuțituri și optician, Cluj, Calea Victoriei 2. Nichelare și ascuțitul se execută prompt.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDELYI coafor de dame și maniere Spați, autotură și văștoșe pălci. Faco și alia învării în pâr. Turnd după moda nouă: Kion și Zndi. Cluj, Fuța Unirii 23 (în curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricii de bere CZELL din CLUJ-MĂNAȘTUR berea albă Ursus berea albă specială Ursus-Extra berea neagră din malț dublu Hercules Se capătă pretutindeni! Rudolf Messer 1705.

Engros! En detail! MARE DEPOZIT CU MĂRFURI DELA FABRICELE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE Noutăți de primăvară a sosit! Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Planele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Pături pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE „TACĂMUL” s'a mutat în str. N. Iorga 11-a. No. 59 perm.

S'a deschis PANTOFĂRIA Studenților Creștini în Str. Gh. Bariju (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte ca cele mai eduse prestri și se execută tot felul de reparări în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge Petre Gherasim pantofar de lux

RADIO BROADCASTING PENTRU APARATE TECNICE

Arpad Déri prăvălie de semințe Cluj, Str. Regina Maria No. 10. Recomandă totfel de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu încoțire sigură — din Germania și Olanda. În chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pafer director onor. la Academia de Agricultură. Telefon 10-25. Reprezentanta generală: BROADCASTING CLUJ, STR. N. IORGA 3

Perii Armată Uzine industriale Gospodării Ferme numai la firma IULIU MÜLLER Fabrică de perii, fondată în 1852, Cluj, Str. Nic. Iorga 11 57-6-13

„SIMPLON” RESTAURANT NOU Cluj, Str. Iulia Maria No. 8. Zilnic bere proaspătă, mănăști bune de casă și iține, FRĂNȚUȘORIE 6 LEI PORTIA, viuvri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLEKKEK”. Rog sprijinul on. public românesc; cu simla Nr. 52-26-14 ANTON JUDOFITS.

Mare asortiment Fiul lui Matia Kun cuțituri și optician, Cluj, Calea Victoriei 2. Nichelare și ascuțitul se execută prompt.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDELYI coafor de dame și maniere Spați, autotură și văștoșe pălci. Faco și alia învării în pâr. Turnd după moda nouă: Kion și Zndi. Cluj, Fuța Unirii 23 (în curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricii de bere CZELL din CLUJ-MĂNAȘTUR berea albă Ursus berea albă specială Ursus-Extra berea neagră din malț dublu Hercules Se capătă pretutindeni! Rudolf Messer 1705.

Engros! En detail! MARE DEPOZIT CU MĂRFURI DELA FABRICELE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE Noutăți de primăvară a sosit! Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Planele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Pături pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la